

Regionale Dag Jonge Kind 2010

DRIELANDEN

10 jaar Regionale Dag: De wonderre wereld van het jonge kind!

vrijdag 24 september 2010
Aristo, Amsterdam

ABC Onderwijsadviseurs, Amsterdam
Drielanden, Cruquius
SB Zaanstreek-Waterland, Purmerend

Onder het motto “**10 jaar Regionale Dag: de wondere wereld van het jonge kind**” organiseren de samenwerkende diensten voor onderwijsbegeleiding in Amsterdam, Haarlem/Hoofddorp en Zaanstreek–Waterland een Regionale Dag Jonge Kind op vrijdag 24 september 2010 in Aristo te Amsterdam. Deze dag is bestemd voor peuterleidsters, coördinatoren van peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en voor leraren van groep 1 t/m 3, coördinatoren onderbouw en interne begeleiders van scholen voor primair onderwijs.

De afgelopen 10 jaar hebben we op de regionale dagen telkens vanuit een ander perspectief de wondere wereld van het jonge kind naar voren gebracht. De veelzijdigheid van die wereld staat ook dit jaar centraal.

Het programma start met een centrale inleiding door **Mark Mieras**.

Mark Mieras is wetenschapsjournalist en schrijver. Hij neemt ons mee op reis door de wondere wereld van het brein van het jonge kind. Jonge kinderen staan immers wezenlijk anders in de wereld dan volwassenen. Hoe is dat te verklaren en hoe kunnen we daar als volwassenen rekening mee houden?

De middag begint met een muzikaal intermezzo, verzorgd door de Educatieve Dienst van het Concertgebouw.

Deze plenaire gedeeltes worden gevolgd door workshops waarin het accent ligt op oriëntatie en reflectie op de eigen praktijk, het bieden van inspirerende toepassingsmogelijkheden voor de eigen groep. Het thema “de wondere wereld van het jonge kind” wordt vanuit allerlei invalshoeken samen met u verkend en beleefd. De evaluatieve afsluiting doen we onder het genot van een hapje en een drankje.

Dagprogramma

- 9.00 - 9.30 uur : ontvangst, koffie/thee
- 9.30 - 9.45 uur : opening dagvoorzitter
- 9.45 - 10.30 uur : inleiding door Mark Mieras, schrijver van het boek ‘Ben ik dat?’
- 10.45 - 12.15 uur : 1^e ronde workshops, koffie/thee in workshopruimte
- 12.15 - 13.30 uur : lunch
- 13.30 - 14.00 uur : muzikaal intermezzo, Educatieve Dienst Concertgebouw
- 14.15 - 15.45 uur : 2^e ronde workshops, koffie/thee/fris in workshopruimte
- 15.45 - 16.30 uur : afsluiting, evaluatie, hapje/drankje

WORKSHOPS / PRESENTATIES

1. **Hebben slakken ogen? Werken met leervragen bij jonge kinderen**

door: Inez Molenaar, Schoolbegeleiding Zaanstreek-Waterland

doelgroep: leraren van groep 1 en 2

Jonge kinderen zijn al zeer geïnteresseerd in mechanische, natuurkundige en biologische verschijnselen, zeker als ze hierbij concrete voorwerpen kunnen observeren. De kinderen gaan naar buiten om te observeren, of de leraar haalt een plant, dier of voorwerp de school in om nader te bestuderen. De kinderen breiden hun kennis van de wereld uit, maar doordat ze praten over wat ze zien en wat ze denken, wordt tevens hun mondelinge taalvaardigheid en woordenschat gestimuleerd in een betekenisvolle situatie.

Tijdens de workshop krijgt u een stappenplan voor observaties en onderzoek. En.....we gaan natuurlijk zelf ook iets onderzoeken.

2. **Filosoferen met jonge kinderen**

door: Marlien van Stempvoort, ABC Onderwijsadviseurs

doelgroep: peuterleidsters en leraren groep 1, 2 en 3

Als leraar sluit je aan bij de 'Wondere wereld van het jonge kind', de natuurlijke nieuwsgierigheid naar verschillende levensvragen en neem je die kinderlijke 'verwondering' bij uitstek als invalshoek. Filosoferen is voor en van iedereen en niet alleen voor wijsneuzen en welbespraakte kinderen. Tijdens de workshop verkennen we 'wonderen' en materialen die je in de klas kunt gebruiken en die de nieuwsgierigheid van het kind extra kunnen prikkelen. We gaan zelf aan de slag met concrete activiteiten die geschikt zijn voor jonge kinderen. Filosofische gedachten kun je ook ventileren door ze o.a. te tekenen en te knutselen.

Kom en draai mee in ons circuit! We gaan aan de gang met bijvoorbeeld de wensen-machine en kliederen we met ecoline.

3. **Toveren met magische cijfers**

door: Esther van den Berg, ABC Onderwijsadviseurs

doelgroep: leraren van groep 1 en 2

Kleuters ervaren veel in de wereld als magisch. Niet alleen in de zin van 'toveren' maar ook zaken die voor de meeste volwassenen weinig magie kennen, zoals bijvoorbeeld getallen. Veel kinderen hebben fascinatie voor een bepaald getal, meestal vanuit hun eigen belevingswereld. Een voorbeeld hiervan: "ik wil vier autootjes want ik ben vier". Het getal 'vier' heeft hier een magische lading.

Hoe kun je als leerkracht bij deze beleving en ervaring van de kinderen aansluiten in de groep en zodanig de ervaringen van de kinderen verbreden dat ze blijven ervaren dat de wereld van de getallen een wondere wereld is!

4. Feest in beweging

door: Marianne Hagenbeuk, Schoolbegeleiding Zaanstreek-Waterland
doelgroep: peuterleidsters en leraren van groep 1, 2 en 3

Jonge kinderen zijn altijd in beweging. Het is erg prettig als je met een groep lekker naar buiten kunt. In deze workshop gaan wij een feestje bouwen tijdens het buitenspelen. Verwonder je over de mogelijkheden die het thema feest biedt aan bewegingactiviteiten en de daaraan gekoppelde leerervaringen. Het buitenspelen biedt jou een schat aan mogelijkheden om kinderen te stimuleren in hun ontwikkeling. Bovendien ben je zelf ook lekker actief. Dubbel feest dus!!

5. Die 'andere' wondere wereld

door: Linda Traudes, ABC Onderwijsadviseurs
doelgroep: leraren groep 1, 2 en 3

Kinderen met een autismespectrumstoornis (ASS) leven in een wondere wereld... maar wel in een soms angstige, wondere wereld:

"Ik herinner mij, dat een paar kinderen mij als kleuter op weg naar huis achterna zaten. Ze zeiden dat ze spekreepjes van me zouden maken, omdat ik toch zoveel van dieren hield. Ze beschreven het hele proces, wat ze allemaal met me zouden doen. Ik heb drie jaar lang geen spek gegeten. Ik dacht dat het gemaakt was van kleine kinderen waar niemand van hield...."

Om te begrijpen waar het vaak onbegrijpelijke gedrag van jonge kinderen met ASS vandaan komt, moeten we eerst hún wondere wereld binnengaan....
En hierna? Moeten we ze meenemen naar onze wereld? Welke andere oplossingen zijn er om kinderen met ASS te bereiken op school?
Waarbij je je kunt afvragen waar je als leraar van nature toe geneigd bent: tot meer volgend of sturend gedrag?
Tijdens de workshop komen deze aspecten aan de orde.

6. De kunst van het verhalen vertellen

door: Madeleine Gibson, ABC Onderwijsadviseurs
doelgroep: peuterleidsters en leraren groep 1, 2 en 3

Jonge kinderen zijn dol op verhalen! Ze hangen dan ook aan je lippen wanneer je een verhaal vertelt, in de kring of aan een klein groepje kinderen. Die verhalen kunnen over van alles gaan, over jezelf, over de tuin, de klas, de kinderen... eigenlijk valt van alles wel een verhaal te maken.

Maar hoe doe je dat? Hoe zorg je voor een goede opbouw van je verhaal, hoe lang kan een verhaal duren, welke middelen kun je gebruiken?

In deze workshop komen al deze vragen en nog veel meer aan de orde. We luisteren naar verhalen en gaan onze eigen verhalen vertellen. Vertellen is een kunst en dat kun je leren!

7. Spelen met zingen

door: Ageeth de Haan, theatermaker, liedjesmaker & zangeres en Greet Meesters, training, coaching en muziekprojecten

doelgroep: peuterleidsters en leraren van groep 1, 2 en 3

“Zingen daar word ik zo blij van”, zegt Anna van 5 jaar tegen mij. Wij nemen samen voor het eerst de liedjes op die zij zelf al kan zingen. Ze luistert er voor het eerst naar met de koptelefoon. Zij straalt, ontspant en geniet. Wat een wonder!

Door samen met kinderen te zingen kun je ze in contact brengen met een wereld in zichzelf en ook met nieuwe werelden daarbuiten. Zo zong ik pas met Kasper van 5,5 jaar een oud liedje van Rudi Carell: “Ik zag een muis... waar? Daar op de trap. Nou daar, een kleine muis op klompen”. Waar hij vervolgens zijn eigen liedje van maakte. “Ik zag een stoomlocomotief. Waar? Daar op de rails. Waar op de rails? Nou daar”. In de workshop ‘Spelen met zingen’ krijgen de deelnemers nieuwe liedjes aangeleerd die goed zijn te gebruiken in de peuterspeelzaal of de kleutergroep. Er wordt uitgebreid stilgestaan bij de vraag hoe deze liedjes spelend in het aanbod kunnen worden toegepast.

8. Sporen van Reggio

door: Tienke van der Werff, Stichting Pedagogiekontwikkeling

doelgroep: peuterleidsters en leraren groep 1, 2 en 3

De Sporen pedagogiek is de Nederlandse vertaling van de werkwijze uit het Italiaanse stadje Reggio Emilia. Stichting Pedagogiekontwikkeling 0-7 is ontwikkelaar van Sporen en officiële partner van Reggio Emilia in Nederland.

Door woorden en beelden wordt u tijdens deze workshop aan de hand van veel praktijkvoorbeelden meegenomen naar de Sporenpraktijk in kinderopvang en VVE-groepen. U wordt uitgedaagd mee te praten, mee te denken en de vragen die u ongetwijfeld heeft over *Reggio geïnspireerd werken* te stellen.

Er is verschillende pedagogische documentatie aanwezig zoals kijk- en luisterpapieren, plannenbladen en dagbladen. Tijdens deze workshop wordt u de mogelijkheid geboden zelf ervaring op te doen met ‘kijken en luisteren’ het centrale pedagogische concept in *Reggio geïnspireerd werken*. Daarnaast is er de mogelijkheid divers materiaal uit Sporen groepen te bekijken en de meest recente Reggio literatuur in te zien.

9. De wondere wereld van het prentenboeken

door: Norma Wilner, Drielanden educatieve dienstverlening

doelgroep: peuterleidsters en leraren groep 1 en 2

Ben je met je peuters en kleuters al vaak bezig met het vertellen van verhalen en het bekijken van prenten? En lijkt het je leuk om samen met de kinderen een prentenboek te maken? Kom dan naar workshop ‘de wondere wereld van het prentenboek’.

In deze workshop verkennen we de mogelijkheden van het werken met prentenboeken.

Wat is bijvoorbeeld een verteltas en hoe werk je met een verteltafel of Kamishibai?! Hoe gebruik je digitale prentenboeken? En heb je al eens met een leeskastje gewerkt?

We laten je zien wat een verteltas is en hoe je zo’n tas binnen je peuterspeelzaal of school in kunt zetten. Verder bekijken we een verteltafel en gaan we met elkaar na wat er nodig is om een verteltafel te maken en ermee te werken.

Ook gaan we in op meer algemene zaken zoals het beoordelen van illustraties en het bezien wat voor welke leeftijd geschikt is en wat een prentenboek eigenlijk tot een klassieker maakt.

10. Wonderlijke kunst

door: Martje Duut, orthopedagogisch spelbegeleidster

doelgroep: leraren groep 1, 2 en 3

Kinderen zijn kunstenaars. De spontaniteit en het enthousiasme waarmee ze tekenen, schilderen, kunstwerken maken van uitleenlopende materialen laten ons zien, dat dergelijke activiteiten een wezenlijk onderdeel zijn van de kinderlijke ontwikkeling. In deze workshop gaan we zelf aan de slag met relatief onbekende materialen en technieken: speksteen bewerken, nat-in-nat schilderen, boetseren met bijenwas en wol vilten. Door zelf ervaringen op te doen met deze technieken, krijg je inzicht in hoe je je pedagogisch aanbod ermee kunt verrijken. Zowel voor je gehele groep, maar ook als specifieke activiteit voor aandachts- en/of zorgleerlingen. Ter inspiratie liggen er voorbeelden van kinderwerk klaar en zijn er boeken met voorbeelden van het werken met deze materialen.

IN HET KORT

- Datum:** vrijdag 24 september 2010
- Plaats:** Amsterdam, Aristo (nabij station Sloterdijk)
- Kosten:** € 275,-- p.p.
(inclusief koffie, thee, lunch, conferentiemap en attentie)
- Aanmeldingsprocedure:** U kunt zich voor deze dag aanmelden via www.hetabc.nl
- Na verzending per e-mail print u het formulier en stuurt u het ondertekend terug naar:
ABC, Baarsjesweg 224, 1058 AA Amsterdam
t.a.v. Ina Verschoor; fax 020 – 7990020
- Let op: De aanmelding is pas geldig nadat wij het ondertekende formulier hebben ontvangen.**
- Dit in verband met de eenmalige machtiging voor het afschrijven van de deelnemersbijdrage.
- Heeft u geen toegang tot internet dan kunt u het ingesloten formulier gebruiken.
- Uw opgave dient **uiterlijk 18 juni 2010** binnen te zijn. Annulering is na opgave niet meer mogelijk, wel kunt u een vervanger sturen. Plaatsing geschiedt op volgorde van binnenkomst. Wij kunnen maximaal 200 personen plaatsen.
- Workshops:** Bij over- of onderinschrijving van workshops wordt u bij uw reservekeuze ingedeeld.
- Bevestiging:** In week 37 ontvangt u de bevestiging en de indeling in de workshops. Kunnen wij u door overinschrijving niet plaatsen, dan ontvangt u nog vóór de zomervakantie hierover bericht.
- Betaling:** Via machtiging (zie inschrijfformulier).
- Inlichtingen:** **ABC Onderwijsadviseurs**, Baarsjesweg 224, 1058 AA Amsterdam:
Ina Verschoor (secretariaat RDJK) of Ineke van der Schuyt,
tel.: 020 – 799 00 10
Drielanden educatieve dienstverlening, Postbus 277,
2130 AG Hoofddorp: Marja van Iwaarden, tel.: 023 – 510 00 00
SB Zaanstreek-Waterland, Postbus 811, 1440 AV Purmerend:
Annelies de Vries, tel.: 0299 – 78 34 00